

JIŘÍ LÁBUS – HEREC I. KATEGORIE

Vlna popularity zasáhla Jiřího Lábusa především díky postavě kouzelníka II. kategorie Rumburaka. Ještě nedávno za ním po ulici běželi tři malí cikánci a volali: „Vole, Rumburak, on ještě žije!“

Stává se mu, že ho lidé oslovují, dokonce i atakují. Jel tramvaj a najednou slyší, jak někdo říká do mobilu: „Víš, kdo tady se mnou jede tramvaj? To bys neuhádla. Já ti ho dám k telefonu.“ Herec pozdravil a představil se: „Dobrý den, tady Lábus.“ Z druhé strany se ozvalo: „Neblbni, já tě poznám, jak měníš hlas!“ A telefon zaklapl.

Dostává hodně dopisů, píše mu rozvedené ženy s dětmi. Vědí, že je svobodný, tak mu činí různé nabídky; hlavně ho zvou na obědy. Co kdyby...

Rumburak. Foto: Česká televize

Čas malin nezralých

Narodil se 26. ledna 1950 v Praze, vyrůstal na Vinohradech, kde to podle něho nebylo pro děti lehké, protože si neměly kde hrát. Jeho rodiče naštěstí měli chatu, kde trávil s bratrem a s kamarády ze sousedství hodně času včetně celých prázdnin; hlídala je hlavně babička, ale neuhlídala. „Babička špatně viděla. Jednou přišel za mnou jeden kolega, který je malý a tlustý, a ona ho poslala pro uhlí místo mě. Marně se bránil, že je můj spolužák Pavel. „Zase se vymlouváš!“ trvala na svém babička. Já to celé poslouchal na záchodě.“

Tatínek byl architektem, ve stejné profesi se proslavil i bratr Ladislav. Maminka pracovala jako zdravotní sestra u závodního lékaře Národního divadla – díky ní dostával volňásky, což se mu líbilo, protože od dětství měl rád divadlo; pochopitelně že nejprve loutkové, které měl doma.

Jiří Lábus vždycky rád kreslil a maloval, chodil do výtvarného kroužku, chtěl obor studovat, ale neuspěl u zkoušky na střední výtvarnou školu. Dětský sen o práci v rozhlase se mu ovšem splnil. Už jako malý napodoboval všechny hlasatele a reportéry; seděl na židli, a protože neměl mikrofon, tak mluvil do hrníčku.

Jiří Lábus. Foto: archiv V. Tichého

Studoval na pražském gymnáziu v Připotoční ulici. „Tam jsem prožil nejstrašnější tři roky svého života.“ Čísla a vzorce se musel učit čistě mechanicky, nazpaměť, maturita byla pro něj, ale i pro vyučující, traumatem.

Na DAMU ho učil i Rudolf Hrušínský, který bohužel po dvou letech musel odejít. „Vyučování začalo klasickými etudami, ale to mě vůbec nebavilo. Těšil jsem se, až budeme dělat opravdové texty, ale tohle bylo strašné. Stačí si představit, že před námi seděl Rudolf Hrušínský a my jsme se imaginárně snažili dělat vajíčka. Prostě hrůza. Ve třetím ročníku jsem hostoval v Divadle Na zábradlí. Obsadil mě režisér Gillar do Gorkého hry Na dně, kde jsem hrál roli sluhy. Hroznou radost mi udělal Rudolf Hrušínský, který tu hru viděl a pak řekl Gillarovi, že je hrdý na svého žáka.“

Jiří Lábus by získal nějaké mimořádné ocenění, protože od absolvování DAMU je členem pouze jediného divadla, známé Ypsilonky, která ho zlákala svým originálním stylem. Vřele je zván k pohostinským vystoupením v jiných divadelních souborech (Viola, Ungelt, Kalich, ale také Národní divadlo).

V komické dvojici

S Oldřichem Kaiserem si pro první společná vystoupení připravili pásmo skečů, písniček a vystupů, které nazvali Jsme sví. „Olda nastoupil na DAMU, když jsem já odcházel. On odešel z Liberce, kde bydlel s rodiči, já jsem tam naopak šel do angažmá.“ Začali vystupovat v rozhlase – s pořady Piš, ptej, slyš. V televizi se poprvé objevili v Kabaretu dobré pohody: redaktor (Jiří Lábus) vede rozhovor s hercem (Oldřich Kaiser), který vše bere doslovně, na základě homonym: například říká, že dostal novou roli a ukazuje na roli papíru. Sami dva „utáhli“ cyklické televizní pořady Zeměkoule či Ruská ruleta. V Československé televizi uváděli Silvestra 1980, v populárním pořadu Možná přijde i kouzelník je na svéráznou trojici moderátorů a průvodců doplnil zpěvák Jiří Korn.

Klauni. Foto: archiv V. Tichého

Dvakrát použili v rozhlasu stejný zábavný princip: všechny účinkující mluví jen oni dva. Stalo se to při fingovaných besedách, nazvaných U umakartového stolu aneb Hovory o ničem, ve kterých se jakoby scházela zvláštní komunita lidí. A stejně tak v nekonečném seriálu Rodinka Tluchořových. Tu tvoří manželé Páťa a Božena s dětmi Patrikem a Růženu, a doplňuje ji plejáda dalších postav – od básníka Mirka Hýla až po policisty, politiky, prostitutky, a dokonce i zvířata (např. služební pes Amur a vzácný pták Choreia bobulis).

O populární komickou dvojici projevlili zájem i filmoví režiséri. Děj bizarního filmu Revue na zakázku, natočeného v koprodukcí s Kazachfilmem, prozrazuje slogan: „Mladí umělci připravují nákladnou mezinárodní krasobruslařskou revue v kazachstánském sportovním areálu Medeo“. Oldřich Kaiser hraje asistenta choreografa, Jiří Lábus se převtělil do postavy asistenta režiséra.

V komedii Velká filmová loupež, situované do kulís výstavy ke čtyřiceti letům znárodnění kinematografie, uplatnili v sérii převlekových výstupů své improvizaci a imitační schopnosti.

Jiří Lábus vytvořil s jiným partnerem, Petrem Čtvrtníčkem, na podkladě policejních odposlechů odhalujících finanční machinace a úplatkářské aféry funkcionářů extraligových fotbalových klubů představení, které nazvali Ivánku, kamaráde, můžeš mluvit?

Před filmovou kamerou

Amerika. Foto: Česká televize

Jiří Lábus hrál zpočátku dramatické role, pak začal tíhnout ke komediálnějšímu postávám. „To má pochopitelně souvislost s mou spoluprací s Oldou Kaiserem.“ Jak poznával jeden z Lábusových životopisců, „v jeho herectví je něco, co vždy vyvolává úsměv. Je z chaplinovského rodu. I jeho ničemové mají v sobě něco ublíženého“.

Po několika epizodních chlapeckých postavách dostal výraznější příležitost v detektivce Zatykač na královnu. Byla to jeho první postava „mimo zákon“: představuje zakomplexovaného řidiče, který nechtěně zaškrtní náhodnou stopařku a tím bezděčně přispěje k odhalení zločinecké bandy.

„A protože jsem vraždil v autě, tak abych mohl tu dodávku řídit, potřeboval jsem se pochopitelně naučit řídit. Tak jsem si musel udělat řidičák, který mi platil Barrandov. Od té doby už jsem neřídil. Nedokážu se soustředit. Jsem si jist, že bych se jednou za volantem zamyslel a došlo by k tragédii.“

Třebaže si roční vojenskou službu odsloužil jako konferenciér v Armádním uměleckém souboru Víta Nejedlého, zahrál si pohraničnický ve filmech Boty plné vody (povídka Zelenáči) a Drsná Planina.

V potřeštěné veselohře Blázní, vodníci a podvodníci představují s Dagmar Veškrnovou dvojici sourozenců, kteří osnují na své blízké řadu recesí. Ve Hře o jablko hraje bratra Dáši Bláhové.

Pochopitelně že více ho proslavila role živočišháře Bédi v až příliš lidové trilogii Slunce, seno, jahody, Slunce, seno a pár facek a Slunce, seno, erotika. „To byly úspěšné filmy, i když ne u kritiků, ale jen u diváků. Bylo to pro mne zvlášť příjemné natáčení, protože jsem měl nedaleko chalupu. Hráli tam někteří lidé od nás z divadla, například Jarka Kretschmerová, potom třeba kamarádka Jarka Hanušová a lidé z vesnice, neherci, kteří hráli jakoby sebe. Natáčení bylo takové domácí, prázdninové, často nás někdo z místních pozval na oběd – byli jsme jako jedna rodina.“

Jiří Lábus se objevil i v propagandistickém seriálu Třicet případů majora Zemana (díl Mimikry). Ozdoben brýlemi „lennonkami“ představuje zpěváka, který – doprovázen stejně vyšinutými postavami hudebníků – zpívá v extázi vyvolané drogami píseň Bič boží. Šlo o znesvěcení skupiny The Plastic People of the Universe. Herec se později „Plastikům“ i divácké veřejnosti omluvil.

Dětem pro radost

O herci Jiřím Lábusovi se můžeme dočíst, že „jeho romantické založení mu dovoluje lehce vplouvat do světa dětské fantazie“. Již několik generací malých televizních diváků baví dva loutkoví panáci Jů a Hele. První z nich mluví Lábusovým hlasem, stejně jako paní Marge Simpsonová z amerického animovaného seriálu Simpsonovi. Není divu, že ho obsadila do svých filmů režisérka Věra Plívová-Šimková, tvořící pro malé a mladé diváky. Ve filmu Jak se točí Rozmarýny představuje sympatického filmaře Honzu, v Pánech klucích hraje směšného lupiče, který chodí městečkem a voláním upozorňuje na svoji živnost: „Nůžky, nože brousím!“ To pak na herce pokřikovaly děti i na ulici. Herec hrál v několika televizních pohádkách, jako jednoho z loupežníků jsme ho viděli v „kinové“ pohádce Lotrando a Zubejda. Dětská diváci se s ním setkávali v televizním naučném seriálu Hraní o čtení.

Foto: Petr Novák, Wikipedie

skou a komedii Kaskadér). Přes všechny pověsti jsem se s ním shodl a vycházeli jsme dobře. Nikdy mne nebil.“

Jiří Lábus již dříve prokázal, že díky svému zralému herectví je schopen ztvárnit vážné charakterní role. Za postavu podváděného manžela v divadelní inscenaci Vianovy hry Hlava Medúzy byl poctěn Cenou Thálie. Dvojrole bohatého strýce Jakoba a otce hlavního hrdiny ve filmovém přepisu Kafkovy Ameriky mu vynesla Českého lva. V poslední době zaujal diváky ve filmech Klauni, Hastrman a Vlastníci. Těšit se můžeme na ty nejnovější, s vročením 2022: Ženy a život a Vánoční příběh.

Oblíbený a výborný herec Jiří Lábus pokorně prohlásil: „Měl jsem skoro vždycky štěstí na lidi, se kterými jsem dělal. A to jsem točil dokonce i s obávaným režisérem Jiřím Krejčíkem (pro televizi nerudovskou Povídka malostranskou a komedii Kaskadér). Přes všechny pověsti jsem se s ním shodl a vycházeli jsme dobře. Nikdy mne nebil.“

Pavel Taussig